

Jacek Szoltysek¹
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Sieci społeczne w kształtowaniu decyzji logistyki społecznej

Wyodrębnienie logistyki społecznej, związane ze zmianą priorytetów (*zysk vs. jakość życia czy bezpieczeństwo*) i zasad (*ekonomiczność vs. korzystność czy skuteczność*) podejmowania decyzji w zakresie kształtowania przepływów materialnych i informacyjnych, w stosunku do ustalonych już priorytetów i zasad w logistyce działań militarnych czy gospodarczych, nasuwa szereg pytań w zakresie zmiany źródeł inspiracji dla formowania wiązki celów w zastosowaniach społecznych logistyki. W szczególności ciekawym i wartym zbadania wydaje się być wpływ mocy sieci społecznych na kształtowanie decyzji w logistyce społecznej. Celem niniejszych rozważań jest wstępne rozpoznanie, czy i w jakim zakresie sieci społeczne mogą oddziaływać na kształtowanie decyzji logistyki społecznej.

Sieci społeczne i ich siła oddziaływania

O pojawieniu się nowego archetypu gospodarowania – gospodarki sieciowej, mówi się (i pisze) od wielu lat. Bliskie mi pojmowanie tego zjawiska zaproponował K. Perechuda. Otóż jego zdaniem, „gospodarka sieciowa (wirtualna, elektroniczna, gospodarka wiedzy itp.) stanowi przestrzeń odniesień dla współczesnych przedsiębiorstw. W kontekście jednolitego, morfogenetycznego pola gospodarki można ją określić jako *gospodarkę drgającą*, co oznacza, że uruchomienie *wibracji* w dowolnym węźle sieci powoduje natychmiastowy *rezonans* w całym systemie połączeń gospodarczych” [Perechuda 2005]. Współcześnie mamy do czynienia z powszechnymi zjawiskami funkcjonowania w układach sieciowych, a częsta chwilowość związków zachodzących między węzłami pozwala na szybkie konfigurowanie mocy wytwórczych dla jednostkowych wytworów – umożliwiła zidentyfikowanie organizacji wirtualnej i w ślad za nią – wirtualnych łańcuchów dostaw. Równoległe z sieciami gospodarczymi funkcjonują na podobnych zasadach sieci społeczne. Sieci społeczne są postrzegane jako sposób samoorganizacji grup społeczeństwa w celu wywierania skutecznego wpływu na organy podejmujące decyzje, bądź dokonywania realnych zmian w bycie rzeczywistym w sposób samodzielny, wykazują coraz większą skuteczność dzięki możliwości wykorzystania sieci Internetu.

Każda sieć społeczna składa się z tak zwanych węzłów (jednostek ludzkich lub grup) oraz łączących ich relacji (na przykład współpraca, przyjaźń, przepływ funduszy) [Lauman at.al, 1978]. Między sieciami społecznymi i gospodarczymi istnieje określona interakcja, polegająca na:

- mechanizmie sieci społecznych umożliwiającym firmom pozyskiwanie informacji o podmiotach, z którymi dotych-

czas nie współpracowały. Przepływ informacji jest również niezbędny dla zwiększania wiedzy i innowacyjności przedsiębiorstw znajdujących się w sieci

- wymiarze mechanizmu kontrolnego sieci społecznej – pewne przedsiębiorstwa pośredniczą w relacjach między innymi przedsiębiorstwami i mogą z tego tytułu czerpać zarówno korzyści jak i manipulować przepływem informacji [Burt, 1992].

Chcąc rozpatrywać współczesne uwarunkowania logistyki należy zatem analizować fenomen funkcjonowania sieciowego, zarówno w wymiarze gospodarczym, jak i społecznym. To środowisko podlega dynamicznym zmianom, wymuszając na logistykach ciągłe tworzenie i doskonalenie koncepcji oraz dostosowywanie narzędzi logistycznych do sprawnego realizowania zadań, stawianych przed logistyką we wszystkich jej kierunkowych zastosowaniach². Zgodnie z postawionym celem tych rozważań, należy przyjrzeć się fenomenowi sieci społecznych, znajdujących swój wymiar realizacyjny między innymi w portalach społecznych (sieciach społecznych, społecznych mediach, społecznych serwisach sieciowych), rozumianych jako zbiór wirtualnych serwisów i platform, zadaniem których jest tworzenie związków społecznych o charakterze poziomym (sieciowym) pomiędzy ich uczestnikami (*social networking services, social network sites*). Takie sieci można podzielić na dwie kategorie:

- właściwe sieci społeczne – uniwersalne i dedykowane, (*Facebook, Одноклассники, ВКонтакте, LinkedIn, MySpace, Friendster, Google i in.*)
- quasi-społeczne serwisy (stowarzyszenia blogowe, serwisy mikroblogowe (*Twitter*), stowarzyszenia na platformach interaktywnych typu *Ushahidi* itp.).

W celu stworzenia podstaw dla rozważań naukowych i wprowadzenia klarowności wywodów prowadzone są dyskusje o cechach, jakie powinien spełniać serwis, by nazwać go siecią społeczną. W 2008 roku Autorzy badania *Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship*, zidentyfikowali trzy cechy kluczowe takich sieci (*social network site*) [Boyd et al., 2007]:

- możliwość stworzenia prywatnego profilu użytkownika, przynajmniej częściowo otwartego dla innych użytkowników
- zarządzanie wykazem użytkowników, z którymi utrzymywane są kontakty
- możliwość śledzenia i przeglądania kontaktów innych użytkowników.

Sieci społeczne w coraz większym stopniu pozwalają aktywnie partycypować w życiu społecznym i politycznym w skali lokalnej i ponadlokalnej, urzeczywistniając idee demokracji.

¹ Prof. dr hab. Jacek Szoltysek jest Kierownikiem Katedry Logistyki Społecznej na Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach.

² Mam tu na myśli trzy główne obszary stosowania logistyki: militarny, gospodarczy i społeczny oraz ich wymiar ekologiczny i międzynarodowy.

Współcześnie coraz powszechniej mamy do czynienia z tak zwaną wirtualną demokracją, rozumianą jako system politycznej organizacji społeczeństwa, w którym obywatele bez pośredników decydują o ważnych dla nich problemach społecznych i politycznych. Taka możliwość jest ściśle związana z wykorzystaniem technologii internetowych i ich wpływem na demokratyzację społeczeństwa poprzez zaangażowanie ludzi do polityki. Pojawiły się terminy: „teledemokracja”, „cyberdemokracja” czy „demokracja elektroniczna”. Dostępne na szeroką skalę e-usługi w administracji nie tylko ułatwiają załatwianie spraw urzędowych, wymagających dotychczas przemieszczania się w celu kontaktu z urzędnikiem, ale stanowią istotne ułatwienia w czynnym udziale obywateli w życiu społecznym i państwowym, umożliwiając dostęp do dokumentacji publicznej i możliwość prowadzenia na jej temat dyskusji. Te możliwości istniały również w czasach przedinternetowych, lecz bez wątpienia sieci społeczne te zadania ułatwiają, oraz pomagają (a w zasadzie umożliwiają) odnajdywać osoby myślące podobnie i na tej bazie – konsolidować grupy społeczne.

Drugą istotną możliwością sieci społecznych jest zwiększanie związków między ich uczestnikami, formowanie koalicji i klastrów, które można oceniać nie tylko z punktu widzenia topologii, lecz – na przykład tworzenia kapitału społecznego. Ta możliwość ma kapitalne znaczenie w moich rozważaniach.

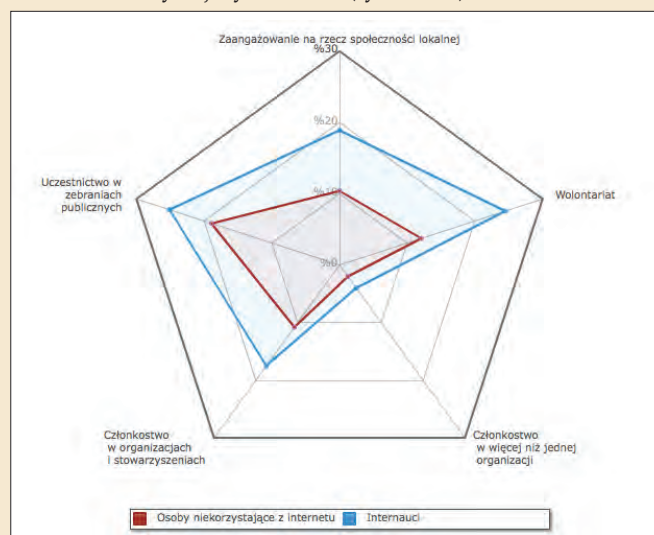
Pojęcie kapitału społecznego funkcjonuje w naukach społecznych stosunkowo od niedawna. Po raz pierwszy tego terminu użyła Lyda J. Hanifan w 1916 roku w odniesieniu do ośrodków wiejskich [Hanifan, 1916]. W swej pracy zwróciła uwagę na to, że sąsiedzka współpraca na terenach wiejskich poprzez zmniejszenie kosztów ułatwia wytwarzanie dóbr i generowanie przychodu. Podobną zależność, ale w innych kontekstach, zaobserwowano w ośrodkach miejskich. Termin ten rozpowszechnił się w latach 80. XX wieku za sprawą socjologa Jamesa Colemana i politologa Roberta Putnama oraz później Pierre Bourdieu i Francisa Fukuyamy.

Jedną z podstawowych definicji kapitału społecznego zaproponował Robert D. Putnam w *Bowling Alone: America's Declining Social Capital* (1995) – „Kapitał społeczny to te cechy organizacji społecznych, takich jak sieci (układy) jednostek lub gospodarstw domowych, oraz powiązanych z nimi norm i wartości, które kreują efekty zewnętrzne dla całej wspólnoty” [Pogonowska, 2004]. Paul Bullen i Jenny Onyx wyodrębniają następujące parametry kapitału społecznego [Bullen, Onex 1998]:

- uczestnictwo w sieciach społecznych
 - wzajemność, wzajemne oparcie (*reciprocity*)
 - zaufanie w stosunku do innych członków społeczności, szczególnie istotne przy podejmowaniu wspólnych działań
 - normy społeczne, dostarczające możliwość nieformalnej kontroli społecznej, co eliminuje potrzebę sformalizowanej kontroli prawnej czy sankcji
 - wspólnotowość (*the commons*) – połączenie wpływu zaufania, sieci społecznych, norm i wzajemności tworzy wspólnotowość prowadzącą do wspólnej własności środków, zwaną *the commons* (są to środki „nie posiadane przez nikogo i używane przez wszystkich”, na przykład parki)
 - aktywność – tworzenie kapitału społecznego wymaga aktywnego i zaangażowanego udziału członków wspólnoty (ludzie występują tu jako twórcy, a nie ofiary).
- Powyższe cechy są reprezentowane również przez sieci spo-

łeczne. Zatem te sieci są predystynowane do tworzenia (kreowania) kapitału społecznego.

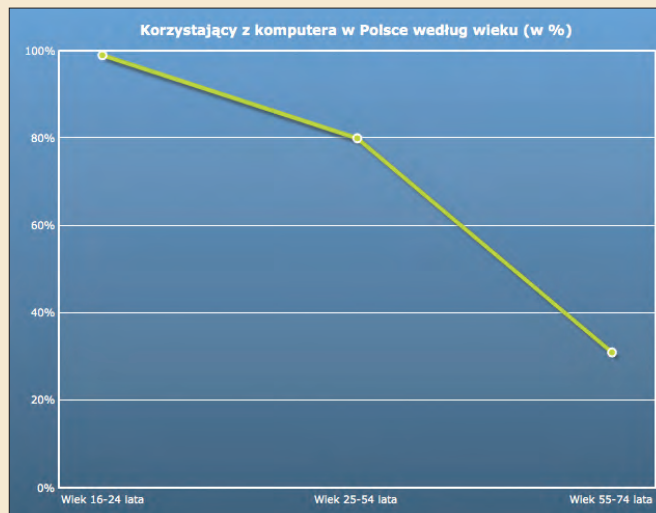
Siłę oddziaływania sieci społecznych można określać jako wpływ użytkownika sieci na innych poprzez rozpowszechnianie informacji i formowanie opinii. Stąd ciekawym z punktu widzenia analizy sieci społecznych, jak również z punktu widzenia kreowania idei i ich rozpowszechniania, jest odpowiedź na pytanie – którzy użytkownicy sieci społecznej są najbardziej wpływowi. Opis rozwiązania tego problemu został zaprezentowany w 2014 roku w pracy D. Gubanowa i A. Czwartiszwili [Gubanow, Czwartiszwili 2014]. Model zaprezentowany w tym artykule wydaje się ciekawy nie tylko z punktu widzenia koncepcyjnego, lecz również praktycznego. W tym nurcie prowadzenia narracji ciekawie i użytecznie prezentują się wybrane wyniki badań wykonanych w ramach Diagnozy Społecznej 2011. Pokazały one, że internauci wykazują znacznie większą aktywność społeczną, aniżeli osoby nie korzystające z Internetu. W praktyce prawie dwa razy częściej angażują się one na rzecz społeczności lokalnej. Częściej też biorą udział w różnego rodzaju zebraniach publicznych. Wśród internautów więcej jest także osób będących członkami organizacji i stowarzyszeń; należy do nich 17,5% z nich i niecałe 11% niekorzystających z sieci (rysunek 1).

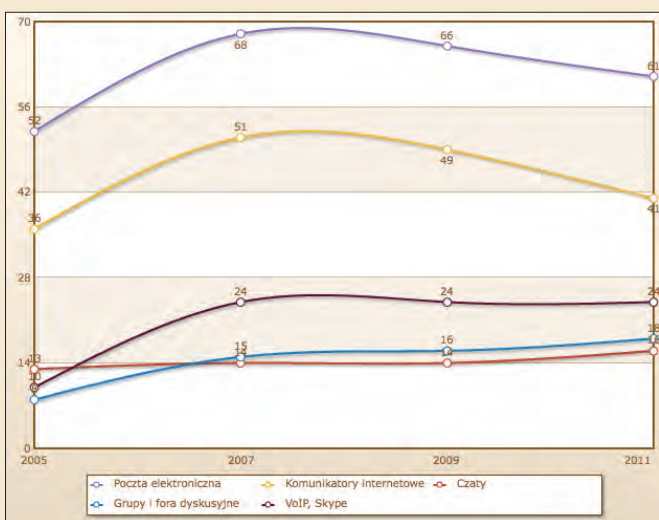
Rys. 1. Aktywność społeczna internautów i osób korzystających z sieci. Źródło: [Batorski 2011, 229].

Według Diagnozy Społecznej 2011, sposób wykorzystania narzędzi komunikacji elektronicznej nie zmienił się zbytnio w przeciągu ostatnich kilku lat (przed badaniem). Najistotniejsza zmiana dotyczy mniejszej regularności korzystania z komunikatorów internetowych. Nieco mniej regularne jest także wykorzystanie poczty elektronicznej. Podobnie, jak w przypadku komunikatorów, związane jest to z upowszechnieniem się serwisów społecznościowych i z tym, że część komunikacji odbywa się w ramach tych serwisów (rysunek 2). Oznacza to, że potrzeby w zakresie interakcji z innymi osobami w coraz większym stopniu są realizowane w sieciach społecznościowych – zapewne nie tylko możliwości ekspresji i szerszy dobór narzędzi do prezentowania swoich koncepcji. Informacje pozyskiwane z Internetu, uznane przez respondentów za szczególnie ważne (rysunek 3) wskazują na ich społeczny charakter – bezpieczeństwo (57%), finanse publiczne (53%), odpowiedzialność publiczna (52%), usługi rządowe (51%), środowisko (42%),

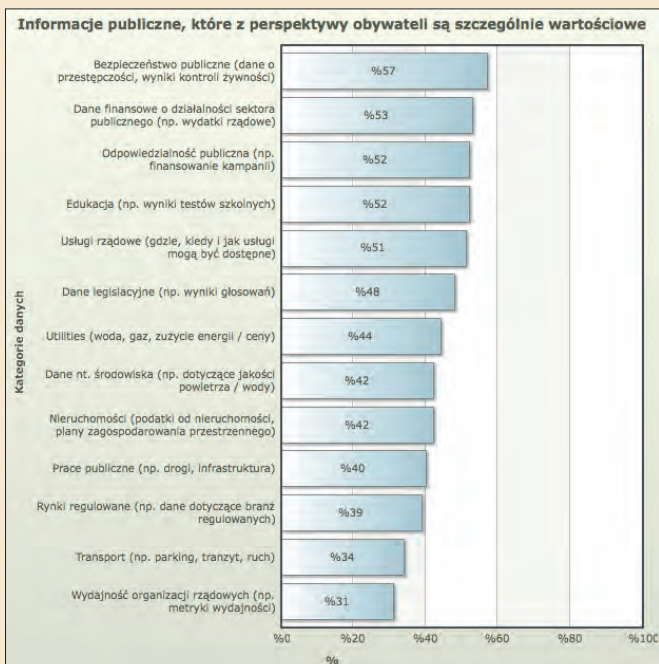
transport (32%). Te wartości stanowią o jakości życia ludzi, leżą u podstaw działalności socjalnej, często wspomaganą przez logistykę. Dla dopełnienia obrazu składowych, które mogą stać się przesłanką oceny siły oddziaływania poszczególnych członków sieci społecznych, jest struktura wiekowa osób korzystających z komputera w Polsce (rysunek 4). Z badań raportu „Społeczeństwo informacyjne w liczbach” [Społeczeństwo informacyjne, 2012] wynika, że w grupie Polaków powyżej 54 roku życia korzystanie z komputera spada z 80% do około 30%. Duża aktywność w Internecie dotyczy osób młodych i w średnim wieku, co potwierdza cyfrowe i społeczne wykluczenie osób starszych i skłania ku refleksji w obszarze edukacji cyfrowej seniorów, o ile chcą oni współkształtować swoją rzeczywistość. Ta informacja, mająca wiele istotnych konsekwencji dla partycypacji obywateli w kształtowaniu swojego otoczenia, powinna być uwzględniana przez decydentów w obszarze polityki społecznej (choć nie tylko).

Rys.4. Struktura wiekowa osób, korzystających z komputera w Polsce. Źródło: [Społeczeństwo Informacyjne, 2012].

Rys. 2. Narzędzia komunikacji internetowej, używane przez Polaków. Źródło: [Batorski 2011, 229].

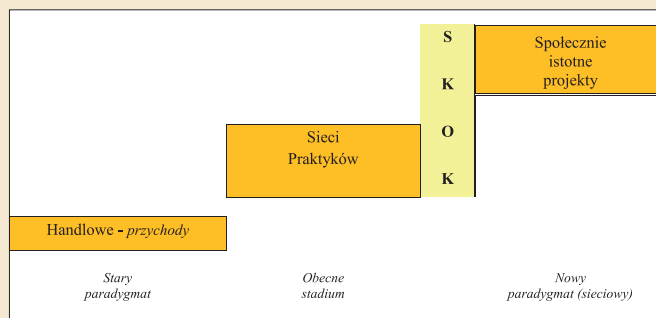

Rys. 3. Informacje publiczne, które z perspektywy obywateli są szczególnie ważne. Źródło: [Socrata 2010].

Pisząc o sieciach społecznych, warto zauważyć, że współcześnie dzielą się one na trzy kategorie (rysunek 5):

- handlowe, zorientowane na przychody
- edukacyjne i związane z wymianą doświadczeń zawodowych
- istotne społecznie projekty, usytuowane w „nowym paradygmacie”.

Przy czym ostatnia z wymienionych staje się nośnikiem najważniejszych treści spajających społeczeństwo i współdecydujących o jakości życia.

Rys.5. Sieci społeczne na przestrzeni czasu. Źródło: opracowanie własne.

Równocześnie najbardziej perspektywicznym kierunkiem rozwoju sieci społecznych są sieci praktyków oraz niekomercyjne sieci społecznie istotnych projektów, których cele związane są przede wszystkim z szeroko rozumianym podnoszeniem jakości życia. Jest to też element współczesnego tworzenia dobrobytu społecznego. W tym obszarze pojawiły się pierwsze dylematy w zakresie kształtowania decyzji zarządczych w logistyce, stąd w naturalny sposób należy w tym obszarze upatrywać również źródeł kształtowania decyzji w logistyce społecznej.

Logistyka społeczna

Logistyka w swoim rozwoju ewoluuje, podobnie jak sieci społeczne, w kierunku projektów istotnych społecznie, to jest takich, które wynikają z potrzeb społeczeństwa i zapewniają jego prawidłowe funkcjonowanie. Do takich należą liczne zastosowania

logistyki między innymi usprawniające funkcjonowanie wielu podmiotów ochrony zdrowia, instytucji służących realizacji procesów demokracji, wspierających działania socjalne itp., na przykład organizacji non-profit. Dylematy logistyków w takich sytuacjach związane są z przyjęciem jednolitej perspektywy zarządczej, gdy we wspólnym zarządzaniu próbujemy objąć nie tylko ściśle określoną grupę podmiotów funkcjonujących nie dla zysku, lecz szerzej – taką grupę podmiotów, w których realizacja celu doprowadza do poprawy jakości życia poprzez:

- poprawę stanu zdrowia obywateli
- ratowanie zagrożonego życia
- zapewnienie bezpieczeństwa (publicznego oraz w przestrzeni publicznej)
- zapewnienie realizacji zadań wynikających z zasad samorządności i demokracji i równości
- dążenie do eliminowania wykluczenia społecznego, związanego z mobilnością obywateli.

Dlatego powstał pomysł poszukiwania nowej kategorii logistyki [Szołtysek 2012a], która, nie wychodząc poza ramy paradygmatu logistyki [Szołtysek 2012b], usankcjonowałaby zmianę priorytetów i zasad zarządzania logistycznego w tych przypadkach, o których mowa w tej części rozważań. W ten sposób wyodrębniona została logistyka społeczna.

W Polsce na grunt rozważań naukowych logistyka społeczna została wprowadzona przez P. Kołodziejczyka i J. Szołtyśkę, którzy proponując wyodrębnienie logistyki społecznej umiejscowili ją na równym szczeblu z dotychczasowymi, tradycyjnie już uprawianymi klasycznymi dyscyplinami: logistyką w biznesie i militarną. W ten sposób, niejako automatycznie, zastosowania logistyki społecznej zyskały status nieklasycznych zastosowań. Przyjmując, że logistyka społeczna jest kategorią tego samego szczebla teorii, co typy tradycyjnie wymieniane, P. Kołodziejczyk i J. Szołtysek zdefiniowali ją jako „kształtowanie w drodze zarządzania logistycznego przepływów materialnych (oraz towarzyszącymi im informacjami) o szczególnej roli społecznej w celu uzyskania określonych walorów czasoprzestrzennych (oraz przymiotów uzupełniających), wynikających z potrzeb społeczeństwa i zapewniających jego prawidłowe funkcjonowanie” [Kołodziejczyk, Szołtysek 2009]³.

Przedmiotem badań logistyki społecznej w sensie ogólnym jest wzajemne oddziaływanie przepływów materiałowych i informacyjnych na realizację potrzeb społecznych. W języku tradycyjnym jest to materialny przedmiot tej nauki. Natomiast formalnym przedmiotem badań logistyki społecznej jest stopień zaspokojenia zgłaszanych potrzeb społecznych, realizowany poprzez logistyczne zarządzanie przepływami, oceniany szczególnie w aspekcie oceny percepcji jakości życia. Ten aspekt stanowi o specyfice logistyki społecznej i jej odrębności od innych typów logistyki. Zakres badań logistyki społecznej obejmuje – zgodnie z przywołanym paradygmatem logistyki – przepływy materiałowe i informacyjne, jakość życia, potrzeby społeczne i sposoby ich zaspokajania poprzez wsparcie materiałowe realizowane na odpowiednim poziomie, wpływ działań logistycznych na zaspokajanie potrzeb społecznych i ocenę jakości życia. Tak szeroki zakres badań niewątpliwie wymaga interdyscyplinarnego podejścia.

Przykładem nieklasycznych zastosowań mogą być: logistyka miejska, która w istocie zaczyna być uznawanym zastosowaniem koncepcji logistyki nie tylko do zarządzania przepływami ładunków, osób i informacji w obszarach zurbanizowanych, ale też do rozwiązywania problemów społecznych w miastach⁴, logistyka akcji humanitarnych, logistyka imprez masowych, logistyka w sporcie, bezpieczeństwa publicznego, sytuacji kryzysowych, w sporcie, wypraw wysokogórskich, logistyka wyborów (municipalnych, krajowych), logistyka zakładów odosobnienia (na przykład zakładów penitencjarnych), logistyka w ochronie zdrowia.

Wydzielenie tych zastosowań w odrębną grupę ma istotne znaczenie nie tylko z punktu widzenia doboru przesłanek do podejmowania decyzji, lecz również uświadomienia decydującym odmienności celów organizacyjnych, ekonomicznych i społecznych, które, traktowane jako równoważne, czyli w określonym stopniu jednocześnie równolegle realizowane, mają hierarchię celów ustaloną zgodnie z celem funkcjonowania organizacji objętych zainteresowaniem logistyki społecznej.

Zależności między logistyką społeczną a funkcjonowaniem sieci społecznych

Celem niniejszych rozważań jest wstępne rozpoznanie, czy i w jakim zakresie sieci społeczne mogą oddziaływać na kształtowanie decyzji logistyki społecznej [Szołtysek, Twaróg 2013].

Praca w obszarze podejmowania decyzji logistycznych polega na budowaniu pewnych projektów, które można przedstawić w postaci szeregu składników (atrybutów), posiadających określone wielkości je charakteryzujące. Celem tych decyzji jest nowe ukształtowanie przepływu materialnego, by jako rezultat działania systemu w określonym czasie uzyskać dostępność fizyczną produktu materialnego na uzgodnionych (ustalonych) warunkach [Szołtysek 2010], bądź – by wskazane osoby uzyskały dostęp do konkretnego miejsca w przestrzeni w określonym czasie na ustalonych zasadach i priorytetach. Takie działania określamy mianem kształtowania przepływów i – jako istota działań logistycznych – mogą one mieć zarówno charakter operacyjny, jak i strategiczny. Podejmując decyzje zarządcze, decydenci biorą pod uwagę wiele czynników. Motorem napędzającym mechanizm podejmowania decyzji są skutki tychże decyzji, a ich zasadność i trafność oceniamy w odniesieniu do stopnia zaspokojenia potrzeb beneficjentów, wyrażanych często w takich kategoriach, jak: szczęście, dobro, satysfakcja, samorealizacja itp. Jednocześnie należy pamiętać, że podejmując decyzje decydujący ma wiedzę o tych wszystkich okolicznościach sytuacji decyzyjnej, które może (lub powinien) traktować jako ograniczenia (warunki miękkie). One – obok warunków sztywnych – ograniczają zbiór decyzji dopuszczalnych poprzez odwołanie się do oceny i celu podejmującego decyzję. W tym aspekcie warto jeszcze zwrócić uwagę na to, że decydenci w obszarze społecznym często dążą do podejmowania decyzji racjonalnych, odcinając się w ten sposób od posądzeń o brak obiektywizmu, czy też humanitaryzmu. Biorąc jednak pod uwagę, że jednym z warunków racjonalności decyzji jest podejmowanie

³ Pierwotna wersja definicji była zaprezentowana w: P. Kołodziejczyk, J. Szołtysek, *Epistemologia logistyki społecznej*, „Przegląd organizacji”, nr 4/2009, s. 22. Podana w niniejszym artykule definicja jest modyfikacją pierwotnej.

⁴ Np. w zakresie kreowania przestrzeni publicznej, zmiany w dostępie do przestrzeni miejskiej, kształtowania mobilności mieszkańców itp.

ich na podstawie wiedzy, warto zastanowić się nad źródłami takiej wiedzy. Wskazywał na to już Tadeusz Kotarbiński odróżniając decyzje oparte na wiedzy obiektywnie prawdziwej i na wiedzy dostępnej decydentowi, czyli subiektywnej.

Specyfika zastosowań logistyki społecznej polega na tym, że cele ekonomiczne są podporządkowane nadrzędnym wobec nim celom społecznym. Oznacza to, że w przypadku zagrożenia dla realizacji celów społecznych, związanego z konsekwentnym dążeniem do realizacji zakreślonych (narzuconych) celów ekonomicznych, te drugie winny być w określonym zakresie zignorowane, przy czym, czym ważniejszy (istotniejszy) jest realizowany cel społeczny, w tym większym stopniu zarządzający ma prawo ignorować cele ekonomiczne. Wycena wartości celów społecznych bazuje na przyjętym w danej społeczności systemie wartości, obowiązującej ideologii, polityce, wreszcie na kompromisach, kształtowanych wskutek ścierania się racji różnych grup interesu. W głównej mierze z takimi sytuacjami mamy do czynienia w obszarze polityki społecznej. Jako zasadniczą dziedzinę polityki społecznej wskazuje się ludzkie potrzeby i wspomaganie ich zaspokajania. Jest to więc propozycja określenia przedmiotu decyzji polityko-społecznych. Taki punkt widzenia bywa krytykowany jako obciążony ideologicznie i zaniedbujący zagadnienia kosztów działań (czyli strat lub w konwencji prakseologicznej – ubytków), a ogólniej mówiąc – opłacalności ekonomicznej [Popławski 2000]. Wyznacznikiem dla priorytetów działań w logistyce społecznej są zatem decyzje polityczne. Każda decyzja polityczna jest aktem świadomego wyboru działania politycznego lub jego zaniechania, który zostaje ukształtowany na podstawie kodeksu wartości i zespołu celów wyznawanych przez wybierający podmiot (posiadającego władzę lub dążącego do jej zdobycia). Ta charakterystyka sięga do sfery wewnętrznej aktywności i projektu rozwiązania naglących problemów społecznych, który poprzedza działanie. Kto uprawia politykę dokonuje rozpoznania rozumowego tego, co jest dobre dla danej społeczności i chce podjąć się urzeczywistnienia owego dobra. Projekt dobra społecznego definiowany jest z perspektywy osoby podejmującej decyzję i wartości, które ona uznaje [Sroga, 2000]. Zatem decyzja polityczna powinna być w tym kontekście wypadkową potrzeb społecznych i nienaruszalnej ich granicy, jaką jest sam człowiek.

Zatem można założyć, że w tych uwarunkowaniach, wiązka celów w zarządzaniu logistycznym ulega znacznemu (w stosunku do zastosowań gospodarczych) przemodelowaniu, największe znaczenie przydając celom humanitarnym. Gdy wracamy do myśli organizatorskiej L. Krzyżanowskiego, to w odniesieniu do celów organizacji (techniczno-produkcyjnych, ekonomicznych i społecznych), to dopuszczał on jedynie czasowe ustalanie hierarchii by, po ustaniu przejściowych problemów – powrócić do równowagi celów. Ostrzegwał on, że „utrzymywanie przez dłuższy czas prymatu jednych celów nad innymi nie rokuje powodzenia” [Krzyżanowski 1985]. Tymczasem w zarządzaniu logistycznym, w obszarze społecznym ten pryzmat celów społecznych i organizacyjnych nad ekonomicznymi jest ustalony na zawsze.

Przesłanki ideologiczne, lub też pragmatyczne z punktu widzenia ugrupowania politycznego, są i mogą być kształtowane przez udział grup społecznych, tworzących media społecznościowe, w tym przez sieci społeczne. Internet stanowi kluczową infrastrukturę, umożliwiającą nowym ruchom społecznym efektywne funkcjonowanie. Nowe media stały się

kluczowym zasobem dla ruchów społecznych, jako funkcjonalne narzędzia dla podtrzymywania ich formy organizacyjnej (globalne usieciowione koalicje) z jednej strony, a z drugiej funkcjonalnym dla zbiorowych tożsamości je (ruchy) konstytuujących poprzez wewnętrzną komunikację i zewnętrzną działalność medialną. Jednocześnie specyfika Internetu sprawia, że do pewnego stopnia może on równoważyć niski poziom innych potrzebnych zasobów, takich jak pieniądze czy dostęp do mediów tradycyjnych [Nowak, 2011]. Internet tworzy warunki dla [por. Nowak 2011]:

- tworzenia struktur koncentrujących się wokół wartości kulturowych (przekazywanie wartości i mobilizowanie się w ich obronie)
- tworzenia sieci społecznych by poprzez uczestnictwo w nich dotrzeć do tych, którzy dzielą ich system wartości, i w ten sposób wpłynąć na świadomość całego społeczeństwa
- powstawania (tworzenia) różnorodnych ruchów, zdolnych do podejmowania skoordynowanych działań
- toczenia ciągłej debaty w ramach poszczególnych ruchów – w ramach każdego węzła można relatywnie swobodnie skonfigurować sieć sympatii i celów
- oddziaływania na instytucje państwowe i różne organizacje, przekonując opinię publiczną
- organizowania symbolicznych akcji, aby uzyskać wpływ na globalne media.

Z licznych badań wynika, że najbardziej wpływowe ruchy społeczne są głęboko zakorzenione w środowiskach lokalnych i zarazem nastawione na uzyskanie globalnego oddziaływania. „Odwracając popularne motto sprzed dwudziestu pięciu lat: ruchy społeczne muszą myśleć lokalnie (w odniesieniu do swoich zainteresowań i swojej tożsamości), a działać globalnie, gdyż jest to jedyny poziom, który się dziś liczy” (Castells, 2003).

Podsumowanie

Sieci społeczne są coraz częstszym inspiratorem zmian w polityce społecznej. Powstawanie kompromisów wokół celów zarządczych, czy raczej – granic, które wyznacza ideologia, polityka, czy system wartości, oparte jest na procesie stanowienia tychże zasad, to znaczy na wyznaczaniu pól ideologicznie nienaruszalnych oraz pola kompromisu. Takie ustalanie pól decyzyjnych i kompromisu pod wpływem nacisku sieci społecznych w sposób bezpośredni wpływa na kształtowanie wiązek celów w zarządzaniu logistycznym procesami wsparcia społecznie ważnych projektów. Sprawność w realizacji takich projektów przekłada się nie tylko na potencjalną poprawę jakości życia mieszkańców, ale – jako element woli politycznej – na zwiększanie popularności konkretnych poglądów politycznych, czy grup politycznych, bądź środowiskowych. Można zatem poszukiwać miejsca logistyki społecznej w tworzeniu obrazu politycznego kraju i współtworzeniu polityki społecznej.

Streszczenie

Wyodrębnienie logistyki społecznej, związane ze zmianą priorytetów i zasad podejmowania decyzji w zakresie kształto-

wania przepływów materialnych i informacyjnych, w stosunku do ustalonych już priorytetów i zasad w logistyce działań militarnych czy gospodarczych, nasuwa szereg pytań w zakresie zmiany źródeł inspiracji dla formowania wiązki celów w zastosowaniach społecznych logistyki. Celem rozważań jest wstępne rozpoznanie, czy i w jakim zakresie sieci społeczne mogą oddziaływać na kształtowanie decyzji logistyki społecznej.

Słowa kluczowe: sieci społeczne, kapitał społeczny, logistyka społeczna, wiązka celów zarządczych.

LITERATURA

- Batorski D., 2011, *Korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych*, Diagnostyka Społeczna 2011, (Special issue) Contemporary Economics, nr 5(3), Warszawa.
- Boyd D., Ellison N., 2007, *Social network sides: Definitions, history and scholarships*, Journal of Computer – Mediated Communication, 2007, No 13 (1).
<http://jcmc.indiana.edu/vol13/issue1/boyd.ellison>. (dostęp: 27.11.2014).
- Bullen P., Onyx J., 1998, *Measuring Social Capital in Five Communities in NSW*, New South Wales, Australia.
- Burt R.S., 1992, *Structural Holes: The Social Structure of Competition*, Harvard University Press, Cambridge, MA.
- Castells M. 2003. *Galaktyka Internetu. Refleksje nad Internetem, biznesem i społeczeństwem*, Rebis, Poznań.
- Gubanowa D., Czwartiszwili A., 2014, Об одном подходе к измерению влиятельности пользователей социальной сети, XII Всероссийское Собрание по Проблемам Управления ВСПУ-2014, Moskwa 16-19 czerwca.
- Hanifan L.J., 1916, *The Rural School Community Center*, "Annals of the American Academy of Political and Social Science" No. 67.
- Kołodziejczyk P., Szołtysek J., 2009, *Epistemologia logistyki społecznej*, Przegląd organizacji, nr 4/2009.
- Krzyżanowski L., 1995, *Podstawy nauki zarządzania*, PWN Warszawa.
- Laumann E.O., Galaskiewicz J., Marsden P.V., 1978, *Community Structure as Inter-organizational Linkages*, Annual Review of Sociology.
- Nowak J., 2011, *Globalne usieciowienie aktywizmu: nowe media a rozwój nowych mediów społecznych*, Czasopismo Naukowe Kultura i Historia, UMCS, Lublin.
- Perechuda K., 2005, *Dyfuzyja wiedzy w przedsiębiorstwie sieciowym. Wizualizacja i kompozycja*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław.
- Pogonowska B., 2004, *Kapitał społeczny – próba rekonstrukcji kategorii pojęciowej*, w: *Kapitał społeczny – aspekty teoretyczne i praktyczne*, Januszek H. [red.], Wyd. Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań.
- Poławski P., 2000, wypowiedź w dyskusji „Edukacja dla polityki społecznej” [w:] „Polityka Społeczna”, nr 4/2000.
- Socrata Making Social, 2010 *Open Government Data Benchmark Study*, Personal Democracy Forum, Sunlight Foundation.
- Społeczeństwo informacyjne w liczbach*, 2012, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa.
- Sroga P., 2000, *Etyczne podstawy podejmowania decyzji politycznych*, Studia Warmińskie XXXVII.
- Szołtysek J., *Dostępność jako uniwersalna determinanta działań logistycznych realizowanych w sieciach*, „Gospodarka Materiałowa i Logistyka”, nr 6/2012a.
- Szołtysek J., *Typologia obszarów stosowania logistyki - propozycja rozwiązania*, „Gospodarka Materiałowa i Logistyka”, nr 8/2010.
- Szołtysek J., *Paradygmat logistyki a paradygmat w logistyce*, [w:] *Logistyka i inne koncepcje zarządzania w naukach ekonomicznych*, [red.] S. Kauf, Uniwersytet Opolski, Opole 2012b.
- Szołtysek J., Twaróg S., *Koncepcja logistyki społecznej na tle paradygmatu logistyki*, [w:] *Demograficzne uwarunkowania logistyki społecznej*, [red.] J. Szołtysek, G. Trzpiot, Studia Ekonomiczne, Zeszyty Wydziałowe nr 175, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Katowice 2013.